

## «Дуже сподіваюся, що незабаром українці все більше пишатимуться тим, що народилися та працюють саме в Україні...»



**«З.С.»:** Пане Посол, Ви перебуваєте в Україні вже понад два роки. Скажіть, чи справдилися очікування, чи відкрили ви щось нове для себе?

**Тоїчі Саката:** Відверто кажучи, до приїзду мені небагато було відомо про Україну. Знав, що столицею є місто Київ, знав про катастрофу на Чорнобильській АЕС, що Україна – друга за величиною держава колишнього СРСР. Також знав, що тут дуже родюча земля – чорнозем.

Стовсно співпраці в галузі ядерної енергетики, як вам відомо, у березні 2011 р. сталася аварія на АЕС «Фукусіма-1», через півроку потому я приїхав в Україну. Одним із моїх основних завдань є налагодження міцної та продуктивної співпраці між урядами обох держав у галузі ліквідації наслідків аварій на АЕС. Для Японії дуже важливо вивчити понад двадцятирічний

Про співпрацю у сфері подолання наслідків аварій на АЕС та умови припливу японських інвестицій в Україну розповів у ексклюзивному інтерв'ю «Зовнішнім справам» Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Тоїчі Саката.

досвід України в подоланні наслідків аварії на ЧАЕС. У цьому український уряд надає нам цілковиту підтримку. Після аварії на АЕС «Фукусіма-1» вашу країну вже відвідали приблизно 60 японських делегацій, що спілкувалися з українськими урядовцями, отримали від них новий досвід і знання. У травні минулого року було підписано угоду «Про співробітництво в галузі реагування на надзвичайні ситуації на АЕС». Між керівництвом наших держав проведено два міжурядових засідання. Хочу наголосити, що в цій сфері на сьогодні налагоджено більш міцні відносини між двома державами, ніж два роки тому.

Варто також відзначити зростання двосторонньої співпраці в галузях культури та технологій. У цих напрямках Україна якнайкраще виправдала мої сподівання. Минулоріч ми відзначали двадцяті річницю встановлення дипломатичних відносин між нашими державами. З цієї нагоди було проведено низку заходів. Зокрема, у вересні відбувся візит представників японської чайної школи «Урасенке» (приблизно 20

фахівців) на чолі з Великим майстром Сен Геншицу, який дав виставу в Центрі культури та мистецтв НТУУ «КПІ». На цьому заході були присутніми понад дві тисячі глядачів, що дуже приємно мене вразило. Другою яскравою подією вважаю вистави традиційного японського танцю Ніхонбуї, що вперше пройшли в Україні в листопаді, зокрема в Києві, Львові, Донецьку. Третьою визначною подією став візит ректора Кіотського університету пана Хіроші Мацумото, який випустив найбільшу кількість лауреатів Нобелівської премії. Пан Мацумото прочитав лекцію студентам КНУ імені Тараса Шев-

ченка та НТУУ «КПІ».

Налагоджена протягом минулих років тісна співпраця в гуманітарній сфері триває й цього року. Так, Україну вперше відвідав директор Японського інституту фізико-хімічних досліджень «RIKEN», лауреат Нобелівської премії в хімічній галузі Рьоджі Нойоні, який прочитав лекцію і дав інтерв'ю місцевим ЗМІ. У середині вересня в Україні побувала видатна японська піаністка пані Інґрід Фудзіко Гемінґ. У Києві вона дала концерт у Національній філармонії. У листопаді також заплановано провести фестиваль японського кіно, у ході якого киявські та одеські глядачі зможуть побачити два



Посол Японії в Україні Тоїчі Саката передає в дар ДПМ при НТУУ «КПІ» макет японської космічної ракети «H-IIIB»



Під час засідання українсько-японського комітету зі співробітництва на рівні міністрів закордонних справ у серпні 2013 р. сторони обговорили стан і перспективи подальшого розвитку глобального партнерства, встановленого між Україною та Японією за підсумками офіційного візиту Президента України Януковича В. Ф. до Японії в січні 2011 р., а також можливість організації візиту Глави японського уряду в Україну. У контексті розвитку співпраці по лінії «Фукусіма – Чорнобиль» Міністр закордонних справ Леонід Кожара підтвердив готовність української сторони надавати необхідну експертну та технічну підтримку Японії в подоланні наслідків аварії на АЕС «Фукусіма-1» у березні 2011 року. Міністр закордонних справ України Леонід Кожара та Міністр закордонних справ Японії Фуміо Кішида відзначили важливість нарощування двосторонньої торгівлі та розвитку інвестиційного співробітництва, а також необхідність укладення в найближчій перспективі угоди про лібералізацію, сприяння та захист інвестицій.

японських мультфільми відомого кінорежисера Хайао Міядзакі. Таким чином, протягом останніх двох років завдяки допомозі українського уряду нам вдалося провести низку важливих культурних заходів.

Хотів би навести ще один приклад співпраці між нашими країнами – у галузі науки й технологій. Улітку минулого року делегація японських науковців відвідала Україну, щоб поспілкуватися з представниками понад двадцяти місцевих наукових закладів. У результаті цього візиту укладено угоду про співпрацю між Академією наук України та низкою наукових закладів Японії. Аналогічні угоди було підписано між НТУУ «КПІ» та Коїтським університетом. Однак головним здобут-

ком у цьому напрямі стало підписання міжурядової угоди про співпрацю між українським і японським міністерствами науки та освіти. У рамках цієї угоди в кінці жовтня в Одесі пройшло спільне засідання українських і японських науковців на тему «Трансфер технологій». Ішлося про використання новітніх наукових і технологічних досягнень у галузі промисловості. Зустріч стала можливою за підтримки відповідних міністерств обох держав та Одеського політехнічного університету. Тобто завдяки зусиллям двох сторін останніми роками була значно поживлена двостороння співпраця в науково-технологічній сфері. Відверто кажучи, перед приїздом в Україну не сподівався досягти таких значних результатів.

Варто сказати про важливість двосторонньої співпраці в економічній сфері: завершено реконструкцію міжнародного аеропорту «Бориспіль» у рамках проекту першого японського єнового кредиту; запроваджено екологічні проекти, що сприяють покращанню природоохоронного суспільства в Україні. Тут є великі досягнення, але попереду ще багато роботи.

Щодо динаміки показників товарообігу між двома державами, то хотілося б зазначити, що глобальна економічна криза 2008 р., яка сталася після банкрутства «Ліман бразерз», справила негативний вплив також на співпрацю між Японією та Україною. Порівняно з 2008-м, товарообіг 2009 р. скоротився майже на 80 %. Однак з того часу наша економічна співпраця почала потроху відновлюватися. Товарообіг поступово зростає, утім, якщо порівнювати ці показники за результатами минулого року (1,5 більйона дол. США) із цифрами 2008 р., то побачимо, що на сьогодні вони становлять лише 50 % тодішнього рівня.

Нам відомо, Україна має значний економічний потенціал. Однак для того, щоб його використати повною мірою, потрібно усунути певні перешкоди. На сьогодні загальний рівень японських інвестицій у вашу країну залишається на досить низькому рівні і становить – 160-170 млн. доларів. Щоб значно покращити ці показники, потрібно покращити умови для ведення бізнесу. Великою надією япон-

ських підприємців є очікуване зростання українського ринку. Сподіваюся також на поліпшення інвестиційного клімату в Україні, адже тоді обсяг японських інвестицій значно зросте.

Окрім вищесказаного, я ще багато дізнався про вашу державу завдяки спілкуванню з пересічними українцями. Можу стверджувати, що позитивні враження від української гостинності значно переважають деякі негативні моменти моєї роботи.

**«З.С.»:** Ваша Високоповажносте, розкажіть, будь ласка, детальніше про співпрацю по лінії «Фукусіма – Чорнобиль». Що нового додав нещодавній візит Міністра закордонних справ Японії Фуміо Кішиди та наскільки привабливою є галузь ядерної енергетики України для японських інвесторів?

**Тоїчі Саката:** Візит пана Кішиди мав велике значення, оскільки був першим приїздом в Україну Міністра закордонних справ Японії за останні 7 років. Пан Кішида особисто відвідав зону ураження, оглянув Чорнобильську АЕС, що є знаком великої уваги, яку приділяє японський уряд двосторонній співпраці в цій галузі. Візит сам по собі має також величезний символічний зміст, адже це було перше в історії відвідання очільником японського зовнішньополітичного відомства Чорнобильської АЕС. Пан Кішида провів перемовини з Міністром закордонних справ України паном Кожарою та підтвердив важливість співпраці двох



Територію зони відчуження та безпосередньо промисловий майданчик Чорнобильської АЕС 25 серпня 2013 р. з технічним візитом відвідав Міністр закордонних справ Японії Фуміо Кішида

держав у подоланні наслідків аварій на АЕС. Обидва уряди зобов'язалися докласти максимум зусиль, щоб попередити подібні катастрофи в майбутньому. Ми вважаємо, що це є обов'язком обох країн перед міжнародною спільнотою.

Окрім цього візиту, навесні поточного року Україну відвідало ще кілька японських делегацій високопосадовців: у травні – Міністр реконструкції Японії пан Такумі Немото; у квітні – заступник Міністра навколишнього середовища Японії пан Іноуе. Відбулися перемовини з Міністром екології та природних ресурсів України паном Олегом Проскураковим, головою Державного агентства України з управління зоною відчуження паном Володимиром Холошею. Японські гості також провели зустрічі з декількома представниками місцевих адміністрацій, зокрема, у місті Коростень. Окрім цього

відбулися плідні бесіди з представниками наукових кіл, основною темою яких було подолання наслідків аварій на АЕС. Зокрема, відновлення постраждалої території навколо атомних електростанцій і забезпечення охорони здоров'я людей із постраждалих регіонів. Звичайно, неможливо повною мірою застосувати досвід України в японських реаліях, але для нас дуже важливо вивчити його, щоб розробити свій план подолання наслідків катастрофи на АЕС «Фукусіма-1».

Безумовно, аварія на АЕС – це трагічна подія, і вона змусила японський уряд приділити більше уваги питанню забезпечення безпеки навколишнього середовища у процесі виробництва атомної енергії. Наразі японські підприємства готові допомогти Україні у відновленні постраждалої території. Якщо українська сторона в цьому зацікавлена, ми готові поділитися набутими

знаннями.

**«З.С.»:** **Пане Посол, розкажіть, будь ласка, про проект супутникового спостереження за територією ЧАЕС і можливість використання українських ракетноносіїв японськими супутниками.**

**Тоїчі Саката:** Маю впевненість, що цей проект буде реалізовано. Токійський університет почав співпрацювати з науковцями Державного космічного агентства України, щоб втілити в життя задумане. Проект передбачає виведення на орбіту восьми невеличких супутників для спостереження за територією та зміною довкілля навколо ЧАЕС і АЕС «Фукусіма-1». Метою проекту є обробка та збір даних з уражених територій навколо обох АЕС, їхнє порівняння та вжиття ефективних заходів для подолання наслідків катастроф. На мою думку, це дуже важливий проект, оскільки він символізує співпрацю між

Україною та Японією в подоланні наслідків аварій. Японська сторона докладе максимум зусиль для його реалізації. Сподіваюся, що український уряд також буде зацікавлений у цій співпраці. Якщо проект успішно реалізуватиметься, то вже навесні наступного року перший японський супутник вийде на орбіту за допомогою українського ракетноносія.

**«З.С.»:** **Ваша Високоповажносте, розкажіть про співпрацю України та Японії в рамках ГУАМ, її перспективи та місце цієї організації в зовнішній політиці Японії.**

**Тоїчі Саката:** Я вважаю ГУАМ організацією, головною метою якої є розвиток демократії та ринкової економіки. Ті ж самі цінності сповідує японське суспільство, і це нас об'єднує. Тому ми продовжимо співпрацювати з країнами в рамках «ГУАМ + Японія». Це співробітництво, на нашу думку, повинно бути праг-

матичним і сприяти досягненню мети організації. Уже було проведено багато засідань і семінарів щодо енергетики, сільськогосподарства, сфери туризму та подолання наслідків надзвичайних ситуацій. Японські спеціалісти регулярно беруть участь у засіданнях ГУАМ. Планується проведення воркшопу на тему охорони здоров'я. Я вважаю, що співпрацю між Японією та країнами ГУАМ потрібно зміцнювати. До речі, у травні цього року в Токіо було проведено засідання координаторів організації на рівні заступників міністрів закордонних справ, на якому прийнято прагматичну «Програму співпраці». І тепер ми маємо намір зміцнювати співпрацю з ГУАМ на основі цієї програми.

**«З.С.»:** Як, на Вашу думку, вплине на двосторонні відносини можливе підписання угоди про ЗВТ та асоціацію з ЄС?

**Тоїчі Саката:** Наскільки я розумію, євроінтеграція та підписання угоди про асоціацію – це стратегіч-

ний вибір України. Підписання угоди залежить від того, чи виконає український уряд поставлені перед ним завдання Євросоюзу. Як посол Японії, я дуже сподіваюся на це. Підписання та виконання угоди матиме позитивний вплив на економічні відносини між нашими державами. Якщо угоду буде підписано, то більшість її пунктів про Зону вільної торгівлі з ЄС повинні одразу вступити в силу.

Це справить позитивний вплив на нашу двосторонню співпрацю. На українському ринку буде створено сприятливі умови, торговельні тарифи буде знижено. Саме тому Україна стане значно привабливішою для японських інвесторів. Ми зможемо налагодити взаємовигідну співпрацю у промисловості, зокрема, застосовувати японські технології в галузі автомобілебудування. Українським спожива-



**Виступ Надзвичайного і Повноважного Посла Японії в Україні Тоїчі Саката на молодіжному безпековому форумі «Людська безпека в міжнародних відносинах: міжнародна політика для людей».** «Людська безпека стала важливим фундаментальним принципом зовнішньої політики Японії, і японський уряд бере активну участь у поширенні філософії цього питання, співпрацюючи з відповідними організаціями та групами під час двосторонніх і багатосторонніх зустрічей чи міжнародних симпозіумів», – заявив на форумі Посол Японії. **Тоїчі Саката виокремив чотири головні пріоритети цієї філософії: зменшення бідності, сталий розвиток, урегулювання глобальних проблем, створення миру.**

чам стане набагато легше купувати японські товари. Ще раз повторю, що основною проблемою для японських інвесторів сьогодні є бізнес-клімат в Україні. Підприємці хочуть побачити тут прозорі та зрозумілі правила гри. Якщо Україна зможе створити сприятливий бізнес-клімат, то японські інвестори неодмінно придуть на український ринок. І цьому, безумовно, сприятиме виконання положень угоди про ЗВТ із Європейським Союзом.

Ще одним важливим пунктом економічної співпраці є підписання двосторонньої угоди про сприяння інвестиціям. Зараз угода проходить стадію обговорення на рівні урядів двох держав, але, на мою думку, її прийняття значно поліпшить торговельні відносини між ними. Сподіваюся на якнайшвидше підписання згаданого документа, що обумовлювалося під час зустрічі пана Кішиди з паном Кожарою під час останнього візиту япон-

ського урядовця в Україну. Ми надіємося на те, що виконання угоди усуне основні перепони, які на сьогодні існують для японських підприємців. Адже інвестори хочуть бути впевненими у безпеці своїх капіталів. Україна повинна виконати своєрідне «домашнє завдання» для підписання цієї угоди, і ми сподіваємося на конструктивне реагування з боку української сторони. Підкреслюю, якщо буде підписано дві вищезгадані угоди, це стане позитивним сигналом для японських інвесторів і вагомим аргументом для припливу інвестицій на український ринок.

Дуже сподіваюся, що незабаром українці ще більше пишатимуться тим, що народилися та працюють саме в Україні. Ми докладемо всіх зусиль для реалізації цієї мети.

*Інтерв'ю підготував  
магістрант  
Дипломатичної академії  
України Володимир  
ЛИВИНСЬКИЙ*



**Посол Тоїчі Саката з дружиною під час параду на святкуванні 25-річчя заснування в 1986 р. після аварії на Чорнобильській АЕС міста Славутич.**